

KS. GRZEGORZ KORGUL

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II

GKORG12@GMAIL.COM

ORCID: 0000-0001-6477-8012

ROZUMIENIE POWOŁANIA DO MIŁOŚCI PRZEZ MAŁŻONKÓW ZE „WSPÓLNOTY PRZYJACIELE OBLUBIEŃCA”

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/TiCz.2020.044>

Streszczenie. Powołanie do miłości jest darem i zadaniem każdego człowieka. Małżonkowie przez sakramentalność swojego związku są wezwani do jego rozwijania. Współczesny świat wypacza chrześcijańskie rozumienie wezwania do miłości dlatego też należy przypominać jej istotę. Przeprowadzone we „Wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca” badania dowiodły, że zdecydowana większość małżonków rozumie swoje powołanie do miłości zgodnie z nauczaniem Kościoła. Obszar stanowiący wyzwanie dla formacji związany jest przede wszystkim z przeżywaniem małżeńskiej więzi seksualnej.

Słowa kluczowe: rozumienie powołania; małżeństwo; powołanie do miłości.

Abstract. *The understanding of the vocation to love by the spouses from the community „Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca”.* The calling to love is a gift and a task for everybody. By the sacramentality of the spouses’ relationship they are called to develop their vocation. The modern world distorts the Christian understanding of the vocation to love, therefore its essence must be reminded. The studies, that were carried out in „Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca”, have shown that, the vast majority of the spouses understand their vocation to love according to the Church’s teaching. The challenging area for the formation is primarily related to the living out the sexual bond of marriage.

Keywords: understanding the vocation; marriage; vocation to love.

Człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boga (por. Rdz 1,27). Stwórca z miłości dał mu życie i jednocześnie powołał go do miłości¹. Tym samym uzdolnienie do miłości jest następstwem stworzenia na Boży obraz². Pełni człowieczeństwa nie stanowi pojedyncza osoba, lecz wspólnota mężczyzny i kobiety. Oznacza to, że człowiek został stworzony do wspólnoty, której podstawową formę stanowią małżeństwo i rodzina, oparte na różnicy płci³. Na tej podstawie Bóg ustanowił małżeństwo (por. Rdz 2,24), które Jezus podniósł do rangi sakramentu (por. Mt 19,4–6; Mk 10,2–12). Dzięki temu jest ono prawdziwym, nadprzyrodzonym powołaniem, wspaniale odpowiadającym strukturze i kondycji ludzkiej⁴. Powołanie do miłości realizowanej w małżeństwie wpisuje się w powszechnie wezwanie do świętości wszystkich ochrzczonych⁵.

Niestety, współczesny człowiek, którego świat wartości zdecydowanie odbiega od zasad ewangelii, często błędnie rozumie istotę powołania do miłości. List do rodzin wskazuje, że nierozumienie daru osób w małżeństwie oraz miłości rodzicielskiej jest następstwem niezrozumienia pełnej prawdy o człowieku, mężczyźnie i kobiecie⁶. Taki stan rzeczy przynagla do szerzenia chrześcijańskiego rozumienia miłości i małżeństwa. Prawda o powołaniu do miłości może być obecnie wielkim światłem dla ludzi i źródłem odrodzenia chrześcijaństwa⁷. Niniejszy artykuł podejmuje zagadnienie rozumienia powołania do miłości przez małżonków, z perspektywy teologiczno-pastoralnej. Opiera się na teologicznych źródłach zastanych, jak też na wynikach przeprowadzonych badań.

¹ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Familiaris consortio*, Wrocław 1981, nr 11.

² Por. Benedykt XVI, Encyklika *Deus Caritas Est*, nr 39.

³ J. Grzeškowiak, *Misterium małżeństwa*, Poznań 1993, s. 97.

⁴ Konstytucja dogmatyczna o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, w: *Sobór Watykański II. Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, tekst polski, Poznań 2002, nr 48.

⁵ Por. Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, w: *Sobór Watykański II. Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, tekst polski, Poznań 2002, nr 40.

⁶ Jan Paweł II, *List do rodzin*, nr 20.

⁷ Por. J. J. Pérez-Soba, *La pastorale familiare. Tra programmazioni pastorali e generazione di una Vita*, Siena 2013, s. 120.

1. POWOŁANIE DO MIŁOŚCI MAŁŻEŃSKIEJ

Miłość małżeńska opiera się na naturalnym związku mężczyzny i kobiety wzmocnionym ich osobistą wolą⁸. Sakrament małżeństwa sprawia, że wspólnota dwóch osób staje się częścią Bożego planu związanego ze zbawieniem człowieka. Nie jest to zwykła umowa społeczna, czy rytuał pustych słów, lecz dar dla uświęcania i zbawienia małżonków⁹. Według adhortacji *Familiaris consortio* sakramentalny znak wzajemnej przynależności małżonków urzeczywistnia w świecie stosunek Chrystusa do Kościoła. Małżonkowie „są stałym przypomnieniem dla Kościoła tego, co dokonało się na Krzyżu, wzajemnie dla siebie i dla dzieci są świadkami zbawienia, którego uczestnikami stali się przez sakrament”¹⁰. Z kolei Franciszek wskazuje, że „małżeństwo jest powołaniem, odpowiedzią na specyficzne wezwanie do przeżywania miłości małżeńskiej jako niedoskonałego znaku miłości między Chrystusem a Kościołem”¹¹.

Małżeństwo jest dla mężczyzny i kobiety darem i zobowiązaniem. Mąż i żona są dla siebie nawzajem odpowiednią pomocą (por. Rdz 2,18) oraz odbiciem samego Boga, w którym jest ostateczny cel i spełnienie człowieka¹². Umacnia ono małżonków na drodze realizacji celów i zadań. Jednocześnie, stawia przed nimi wyzwanie, by w ciele małżeństwa i rodziny stawiali się niejako „sakramentem dla świata”¹³. Jego centralnym punktem jest miłość, gdyż łaska sakramentu „ma w istocie przede wszystkim udoskonalić miłość małżonków”¹⁴. Chodzi tu o łaskę relacyjną, która, na miarę umacniania relacji miłości między małżonkami, rodzi rzeczywistości specyficzne dla tej miłości – rozwija się w czasie, w dynamicznym

⁸ J. Goleń, *Kierownictwo duchowe małżonków*, w: *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna*, red. R. Kamiński, G. Pyżlak, J. Goleń, Lublin 2013, s. 411.

⁹ Por. Franciszek, Posynodalna adhortacja apostolska *Amoris laetitia*, nr 72.

¹⁰ Jan Paweł II, *Familiaris*, nr 13.

¹¹ Franciszek, *Amoris*, nr 72.

¹² Jan Paweł II, Encyklika *Evangelium vitae*, nr 35.

¹³ Por. W. Wieczorek, *Sakramentalność małżeństwa*, w: *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna*, s. 100.

¹⁴ Franciszek, *Amoris*, nr 89.

procesie¹⁵. Adhortacja *Amoris laetitia* za jej wzór stawia *Hymn o miłości* z 1 Listu św. Pawła do Koryntian (1 Kor 13,4–7). Analizując poszczególne przymioty miłości pokazuje, że „kiedy mężczyzna i kobieta zawierają sakrament małżeństwa, Bóg niejako odzwierciedla się w nich, nadaje im własne rysy i niezatarty charakter swojej miłości”¹⁶.

Sakramentalny dar miłości małżeńskiej jest jednocześnie wezwaniem dla małżonków chrześcijańskich, aby pozostali sobie wierni na zawsze, ponad wszelkie próby i trudności, w wielkodusznym posłuszeństwie świętej woli Pana: „Co więc Bóg złączył, niech człowiek nie rozdziela”¹⁷. Małżeńskie powołanie do miłości implikuje także i określa odpowiedzialność moralną małżonków¹⁸. Zobowiązuje ich do życia według słów przysięgi: miłości, wierności i uczciwości małżeńskiej. Istotą realizacji tego powołania jest świadomy i osobisty stosunek do postulatu zawartego w przykazaniu miłości Boga i bliźniego¹⁹. Dozgonna wierność małżonków swoje źródło ma w wierności samego Boga²⁰. Wierność Boga swojemu przymierzemu z człowiekiem stanowi przykład dla przymierza małżonków i zarazem najgłębsze uzasadnienie nakazu wiernej miłości małżeńskiej²¹. Choć na początku jest ona trudna i wymaga podjęcia wielkiego trudu, z czasem przynosi owoce. Franciszek stwierdza, że jest to wysiłek oczekiwania i cierpliwości. Owa wierność pełna wyrzeczeń i radości rozkwita w wieku, w którym wszystko staje się „zestarzałe”, a oczy jaśnieją, podziwiając dzieci swoich dzieci²². Powołanie do miłości małżeńskiej wiąże się także z wymogiem uczciwości. Realizuje się ona na płaszczyźnie intencji

¹⁵ Por. A.G. Fidalgo, *Rzeczywistość miłości jako fundament małżeństwa i rodziny*, w: *Amoris laetitia jako ewangelia miłości i droga do przebycia*, red. G. del Missier, A.G. Fidalgo, tłum. J. Serafin, Kraków 2019, s. 67.

¹⁶ Franciszek, *Amoris*, nr 121.

¹⁷ Jan Paweł II, *Familiaris*, nr 20.

¹⁸ Por. J. Goleń, *Motywy zawarcia małżeństwa sakramentalnego. Studium z duszpasterstwa rodzin w świetle badań narzeczonych*, Lublin 2013, s. 99.

¹⁹ K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność. Człowiek i moralność I*, Lublin 2015, s. 230–231.

²⁰ *Katechizm Kościoła katolickiego*, Poznań 2002, nr 1649.

²¹ Por. J. Nagórny, *Wierność – nie tylko małżeńska*, w: *Miłość, wierność i uczciwość małżeńska*, red. K. Jeżyna, T. Zadykiewicz, Lublin 2006, s. 134–135.

²² Franciszek, *Amoris*, nr 231.

i dążeń oraz właściwym rozpoznawaniu potrzeb drugiego człowieka²³. Oznacza przede wszystkim koncentrację na dobru współmałżonka. Wymaga także uporządkowanych relacji z innymi osobami w zakresie myśli, gestów i zachowań²⁴.

Powinności i wymagania małżeństwa powinny być zawsze widziane jako wyraz powołania do miłości. Relacja sakrament – powołanie pozwala odkrywać i przeżywać małżeństwo zgodnie z planem Bożym²⁵.

2.GRUPA BADAWCZA I METODYKA BADAŃ

Badanie przeprowadzono na grupie 105 osób należących do „Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca”. Wspólnota powstała w 2010 roku. Wpisuje się ona w nurt nowych wspólnot w Kościele katolickim, które wyrosły z doświadczenia Odnowy Charyzmatycznej. Wspólnota liczy obecnie 140 wspólnot (w Polsce, w Anglii oraz w Niemczech), które gromadzą około dziesięć tysięcy osób rozważających codziennie Słowo Boże i głoszących Ewangelię²⁶. Wspólnota gromadzi katolików wszystkich stanów – świeckich żyjących w małżeństwach lub samotnie, kleryków, braci i siostry konsekrowanych oraz księży – w jedną rzeczywistość, będącą obrazem Ludu Bożego. Osoby należące do wspólnoty tworzą duchowe i formalne przymierze katolików, którzy pragną odpowiedzieć na nakaz misyjny Jezusa Chrystusa (por. Mk 16, 15–20; Mt 28, 18–20) oraz na wezwanie Kościoła do podjęcia dzieła Nowej Ewangelizacji (por. RM 2–3, 5). Celem wspólnoty jest pełnienie misji Jana Chrzciciela polegającej na przyprowadzeniu Kościoła – Oblubienicy do Chrystusa Oblubieńca.

Rozumienie powołania do miłości przez Boga weryfikowano w badaniach metodą sondażową, przy pomocy kwestionariusza ankiety

²³ Por. J. Goleń, *Motywy*, s. 107.

²⁴ Por. M. Pokrywka, *Prawość Serca. Wokół uczciwości małżeńskiej*, w: *Miłość, wierność i uczciwość małżeńska*, s.102.

²⁵ Por. A. Sarmiento, *Powołanie do świętości i małżeństwa*, w: *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich. Sakrament. O Jana Pawła II teologii ciała*, red. T. Styczeń, Lublin 1998, s. 286.

²⁶ Zob. <http://przyjacieleoblubienca.pl/wspolnota/duchowosc/kim-jestesmy> (dostęp: 20.01.2020).

skonstruowanego w Katedrze Duszpasterstwa Rodzin KUL. Rozesłano go drogą internetową z wykorzystaniem narzędzia Formularze Google²⁷. Badanie małżonków przeprowadzono na terenie Polski w styczniu 2020 r. Małżonkom przedstawiono 18 pytań. Każdemu z nich przyporządkowano 6 odpowiedzi, które obrazowały narastająco zakres akceptacji dla wybranego stwierdzenia. Kolejnym odpowiedziom przyporządkowywano wartości punktowe (od 0 do 5 punktów), tym wyższe im określona odpowiedź wyrażała większy zakres akceptacji danego stwierdzenia. Ocena populacyjna poziomu akceptacji treści kolejnych stwierdzeń użytych w ankiecie została wyznaczona jako wartość średnia (także w skali od 0 do 5 punktów). Wartość współczynnika alfa Cronbacha dla zastosowanego kwestionariusza wyniosła 0,710, co potwierdza rzetelność i wewnętrzną spójność zastosowanego narzędzia diagnostycznego. Wartość średniej korelacji między pozycjami wyniosła 0,152.

Badana grupa osób była zróżnicowana wiekowo. Kobiety stanowiły większość w strukturze badanej populacji – 77,1%. W celu kategoryzacji ankietowanych na podstawie ich wieku, wyodrębniono grupy wiekowe: osób najmłodszych poniżej 25 roku życia, osób w wieku 26–35 lat, 36–45 lat, 46–55 lat oraz osób w wieku 56–60 lat. Grupa wiekowa 36–45 lat była najliczniejsza – w jej składzie znalazło się 44,8% badanych osób. Także poziom i rodzaj posiadanego wykształcenia był zróżnicowany. Wśród ankietowanych znalazły się osoby o wykształceniu zawodowym, średnim (w tym ogólnokształcącym i zawodowym) oraz wyższym (w tym humanistycznym, technicznym lub w zakresie nauk ścisłych). Osoby z wykształceniem wyższym przeważały procentowo nad pozostałymi – w sumie stanowiły 65,7%. W grupie tej najliczniej reprezentowane były osoby z wykształceniem humanistycznym (35 osób). 81,9% badanych deklarowało, że wychowywało się w pełnej rodzinie. Pozostałe osoby wychowały się w rodzinach zastępczych (1,0%) oraz niepełnych czasowo (4,85%) lub stale (1,0%), gdyż doszło do rozwodu (3,8%) lub do śmierci jednego z rodziców (7,6%). Zdecydowaną większość wśród badanych stanowiły osoby głęboko wierzące i praktykujące (96,2%). Pozostałe osoby (3,8%) deklarowały się jako wierzące, ale słabo praktykujące. Przedstawione informacje zebrano w tabeli I.

²⁷ Zob. <https://forms.gle/uS8hUettwSEEZtzn8> (dostęp: 25.01.2020).

Tabela I. Charakterystyka badanej grupy

Parametr	Grupa	N grupy	% grupy
Płeć	Kobiety	81	77,1%
	Mężczyźni	24	22,9%
Wiek	poniżej 25 lat	1	1,0%
	26–35 lat	31	29,5%
	36–45 lat	47	44,8%
	46–55 lat	19	18,1%
	56–65 lat	7	6,7%
Wykształcenie	zasadnicze zawodowe	2	1,9%
	średnie ogólnokształcące	14	13,3%
	średnie zawodowe	20	19,0%
	wyższe humanistyczne	35	33,3%
	wyższe techniczne	12	11,4%
	Wyższe w zakresie nauki ścisłych	22	21,0%
Rodzina/ Sposób wychowania	w rodzinie pełnej	86	81,9%
	w rodzinie niepełnej czasowo (nieobecność rodzica powyżej 3 miesięcy)	5	4,8%
	w rodzinie gdzie miał miejsce rozwód	4	3,8%
	w rodzinie niepełnej (w skutek śmierci jednego z rodziców)	8	7,6%
	w rodzinie stale niepełnej (z 1 rodzicem)	1	1,0%
	w rodzinie zastępczej	1	1,0%
Stosunek do wiary	GWiP	101	96,2%
	WSP	4	3,8%

Wykorzystując standardowe metody analizy opisowej i statystycznej, wyniki zaprezentowano jako: częstość odpowiedzi (% grupy) oraz wielkość grup udzielających odpowiedzi (n z całości grupy badanej).

Ze względu na wykorzystanie skali porządkowej w zakresie oceny od 0 do 5 do oceny wyników wykorzystano również średnią arytmetyczną (M), medianę (Me) oraz odchylenie standardowe (SD). Testy statystyczne wykorzystane do analizy wyników to między innymi: test Shapiro-Wilka do oceny zgodności rozkładu do rozkładu normalnego. Zmienne nie posiadające rozkładu zbliżonego do rozkładu normalnego zostały analizowa-

ne między grupami testem Manna-Whitneya (odpowiedni test t Studenta, do porównań 2 grup) oraz testem Kruskala-Wallisa (odpowiednik testu ANOVA, do porównań 3 lub większej ilości grup). Do analiz korelacji wykorzystano test rang Spearmana (odpowiednik testu korelacji Pearsona). Uzyskane różnice dla wartości z statystyk opisowych uznawano za istotne, gdy wartość $p < 0,05$ z testów statystycznych.

3. REZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ MAŁŻONKÓW

Badanym małżonkom postawiono pytanie o rozumienie swojego powołania do miłości. Na podstawie uzyskanych wyników, można stwierdzić, że bardzo wysoki odsetek respondentów w pełni zgadza się z tym, że rozumie swoje powołanie do miłości jako: wielki dar Boga, który stworzył ich z miłości i do miłości (92,4%), przyjęcie odpowiedzialności za ukochaną osobę i dzieci w małżeństwie sakramentalnym (88,6%), całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym (87,6%), zaproszenie do bycia rodzicem i wychowania dzieci (83,8%), oraz możliwość bycia szczęśliwym w małżeństwie i rodzinie (82,9%). Respondenci w pełni zgadzają się także z rozumieniem powołania do miłości jako: okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykają w życiu (77,1%), rodzaju misji duchowej powierzonej im przez Boga w rodzinie (77,1%), zaproszenie do miłowania Boga (67,6%), obdarzanie współmałżonka uczuciem (67,6%), wielkoduszną troskę o dobro współmałżonka (61,0%) oraz doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie (59,0%).

Ponadto pewien odsetek respondentów w dużym stopniu zgadza się, że rozumie swoje powołanie do miłości jako: zaufanie i silną więź psychiczną ze współmałżonkiem (29,5%), wielkoduszną troskę o dobro współmałżonka (29,5%), silną więź seksualną ze współmałżonkiem (29,5%), zaproszenie do miłowania Boga (26,7%), obdarzanie współmałżonka uczuciem (25,7%), pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś (25,7%), oraz doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie (24,8%).

Stwierdzenie „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości” uzyskało wśród badanych najwyższy poziom akceptacji. Wartość średnia

wyrażająca poziom akceptacji tego stwierdzenia wśród badanych wyniosła $4,92 \pm 0,27$ punktu, a mediana 5,00 punktu. Można zatem stwierdzić, że badana populacja osób „w pełni zgadzała się” z tym, że rozumie swoje powołanie przez Boga do miłości jako wielki dar Boga, który stworzył ich z miłości i do miłości.

Jednocześnie trzeba zauważyć, że bardzo wysoki odsetek badanych małżonków zupełnie lub w dużym stopniu nie zgadza się z rozumieniem swojego powołania do miłości jako: przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem (84,8%), wspólne życie z osobą, którą pokochają, niekoniecznie z współmałżonkiem (70,5%), przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem (70,5%) oraz jako odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym (57,8%). Stwierdzenie „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem” uzyskało wśród badanych najniższy poziom akceptacji. Wartość średnia wyrażająca poziom akceptacji tego stwierdzenia wśród badanych wyniosła $0,53 \pm 1,05$ punktu, a mediana 0,00 punktu. Zgodnie z przyjętą interpretacją, badana grupa osób „zupełnie nie zgadzała się” z treścią zacytowanego stwierdzenia. Szczegółowe wyniki zawiera tabela II.

Tabela II. Liczbowy i procentowy rozkład rozumienia powołania do miłości przez respondentów

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako		O-0	O-1	O-2	O-3	O-4	O-5	M	SD	Me
zaproszenie mnie do miłowania Boga	N	0	0	1	5	28	71	4,61	0,63	5,00
	%	0,0	0,0	1,0	4,8	26,7	67,6			
zaufanie i silną więź psychiczną z współmałżonkiem	N	0	0	1	10	31	63	4,49	0,71	5,00
	%	0,0	0,0	1,0	9,5	29,5	60,0			
przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	76	13	9	5	0	2	0,53	1,05	0,00
	%	72,4	12,4	8,6	4,8	0,0	1,9			
moje obdarzanie współmałżonka uczuciem	N	0	1	0	6	27	71	4,59	0,69	5,00
	%	0,0	1,0	0,0	5,7	25,7	67,6			
przyjęcie odpowiedzialności za ukochaną osobę i dzieci w małżeństwie sakramentalnym	N	0	0	0	1	11	93	4,88	0,36	5,00
	%	0,0	0,0	0,0	1,0	10,5	88,6			
zaproszenie do bycia rodzicem i wychowania dzieci	N	1	0	1	3	12	88	4,75	0,70	5,00
	%	1,0	0,0	1,0	2,9	11,4	83,8			

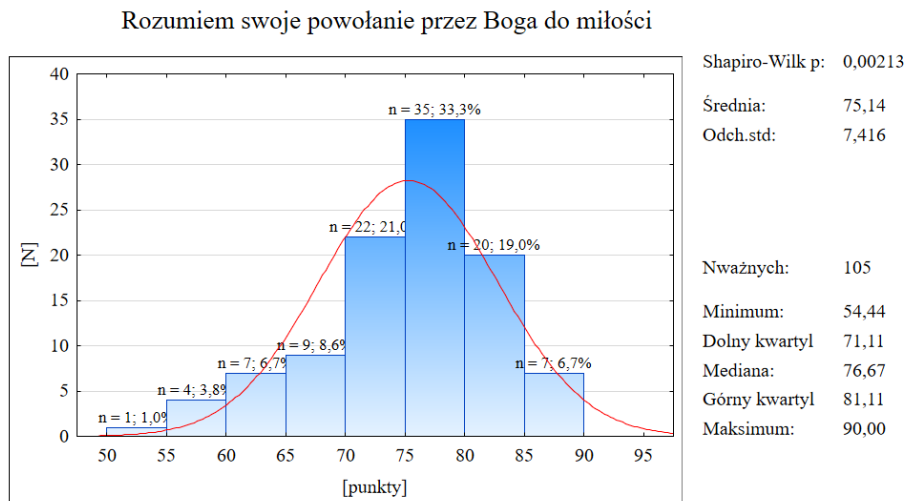
Tabela II. Liczbowy i procentowy rozkład rozumienia powołania do miłości przez respondentów

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako		O-0	O-1	O-2	O-3	O-4	O-5	M	SD	Me																																																																																																																																																																																																		
silna więź seksualna z współmałżonkiem	N	4	2	10	27	31	31	3,64	1,26	4,00																																																																																																																																																																																																		
	%	3,8	1,9	9,5	25,7	29,5	29,5				możliwość bycia szczęśliwym w małżeństwie i rodzinie	N	0	1	0	3	14	87	4,77	0,59	5,00	%	0,0	1,0	0,0	2,9	13,3	82,9	wspólne życie z osobą, którą pokocham, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	53	21	21	7	0	3	0,94	1,20	0,00	%	50,5	20,0	20,0	6,7	0,0	2,9	wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	N	1	0	1	8	31	64	4,48	0,81	5,00	%	1,0	0,0	1,0	7,6	29,5	61,0	doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	N	1	0	4	12	26	62	4,36	0,94	5,00	%	1,0	0,0	3,8	11,4	24,8	59,0	całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	N	0	0	0	2	11	92	4,86	0,40	5,00	%	0,0	0,0	0,0	1,9	10,5	87,6	odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	N	43	17	18	15	9	3	1,42	1,49	1,00	%	41,0	16,2	17,1	14,3	8,6	2,9	przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9	okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0
możliwość bycia szczęśliwym w małżeństwie i rodzinie	N	0	1	0	3	14	87	4,77	0,59	5,00																																																																																																																																																																																																		
	%	0,0	1,0	0,0	2,9	13,3	82,9				wspólne życie z osobą, którą pokocham, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	53	21	21	7	0	3	0,94	1,20	0,00	%	50,5	20,0	20,0	6,7	0,0	2,9	wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	N	1	0	1	8	31	64	4,48	0,81	5,00	%	1,0	0,0	1,0	7,6	29,5	61,0	doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	N	1	0	4	12	26	62	4,36	0,94	5,00	%	1,0	0,0	3,8	11,4	24,8	59,0	całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	N	0	0	0	2	11	92	4,86	0,40	5,00	%	0,0	0,0	0,0	1,9	10,5	87,6	odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	N	43	17	18	15	9	3	1,42	1,49	1,00	%	41,0	16,2	17,1	14,3	8,6	2,9	przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9	okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6														
wspólne życie z osobą, którą pokocham, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	53	21	21	7	0	3	0,94	1,20	0,00																																																																																																																																																																																																		
	%	50,5	20,0	20,0	6,7	0,0	2,9				wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	N	1	0	1	8	31	64	4,48	0,81	5,00	%	1,0	0,0	1,0	7,6	29,5	61,0	doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	N	1	0	4	12	26	62	4,36	0,94	5,00	%	1,0	0,0	3,8	11,4	24,8	59,0	całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	N	0	0	0	2	11	92	4,86	0,40	5,00	%	0,0	0,0	0,0	1,9	10,5	87,6	odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	N	43	17	18	15	9	3	1,42	1,49	1,00	%	41,0	16,2	17,1	14,3	8,6	2,9	przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9	okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																
wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	N	1	0	1	8	31	64	4,48	0,81	5,00																																																																																																																																																																																																		
	%	1,0	0,0	1,0	7,6	29,5	61,0				doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	N	1	0	4	12	26	62	4,36	0,94	5,00	%	1,0	0,0	3,8	11,4	24,8	59,0	całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	N	0	0	0	2	11	92	4,86	0,40	5,00	%	0,0	0,0	0,0	1,9	10,5	87,6	odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	N	43	17	18	15	9	3	1,42	1,49	1,00	%	41,0	16,2	17,1	14,3	8,6	2,9	przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9	okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																		
doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	N	1	0	4	12	26	62	4,36	0,94	5,00																																																																																																																																																																																																		
	%	1,0	0,0	3,8	11,4	24,8	59,0				całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	N	0	0	0	2	11	92	4,86	0,40	5,00	%	0,0	0,0	0,0	1,9	10,5	87,6	odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	N	43	17	18	15	9	3	1,42	1,49	1,00	%	41,0	16,2	17,1	14,3	8,6	2,9	przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9	okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																				
całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	N	0	0	0	2	11	92	4,86	0,40	5,00																																																																																																																																																																																																		
	%	0,0	0,0	0,0	1,9	10,5	87,6				odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	N	43	17	18	15	9	3	1,42	1,49	1,00	%	41,0	16,2	17,1	14,3	8,6	2,9	przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9	okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																																						
odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	N	43	17	18	15	9	3	1,42	1,49	1,00																																																																																																																																																																																																		
	%	41,0	16,2	17,1	14,3	8,6	2,9				przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9	okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																																																								
przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	N	57	17	17	8	4	2	0,96	1,29	0,00																																																																																																																																																																																																		
	%	54,3	16,2	16,2	7,6	3,8	1,9				okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1	rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																																																																										
okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	N	0	0	0	4	20	81	4,73	0,52	5,00																																																																																																																																																																																																		
	%	0,0	0,0	0,0	3,8	19,0	77,1				rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1	wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																																																																																												
rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	N	1	0	0	3	20	81	4,70	0,68	5,00																																																																																																																																																																																																		
	%	1,0	0,0	0,0	2,9	19,0	77,1				wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4	moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																																																																																																														
wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	N	0	0	0	0	8	97	4,92	0,27	5,00																																																																																																																																																																																																		
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	7,6	92,4				moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																																																																																																																																
moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	N	6	1	3	18	27	50	3,99	1,33	4,00																																																																																																																																																																																																		
	%	5,7	1,0	2,9	17,1	25,7	47,6																																																																																																																																																																																																					

Oznaczenia: O-0 – zupełnie się nie zgadzam, O-1 – nie zgadzam się w dużym stopniu, O-2 – raczej nie zgadzam się, O-3 – raczej zgadzam się, O-4 – w dużym stopniu zgadzam się, O-5 – w pełni się zgadzam, M – średnia, SD – odchylenie standardowe; Me – mediana.

Na podstawie uzyskanych danych wyznaczono także przeciętny poziom rozumienia powołania przez Boga do miłości w badanej populacji. Poziom ten wyznaczono uwzględniając wyniki sumaryczne. Przeciętna, średnia wartość dla opisywanego parametru wyniosła w badanej populacji $75,14 \pm 7,42$ punktów. Wartość medialna była niemal zbieżna z wartością średnią i wyniosła 76,67 punktu. W badanej grupie nie odnotowano wyniku niższego od 54,44 punktów, ani wyższego niż 90,00 punktów. Na rysunku 1. zaprezentowano rozkład sumarycznych rezultatów osiągniętych przez osoby z badanej populacji w zakresie zrozumienia ich powołania

przez Boga do miłości. Oznacza to, że poziom rozumienia powołania przez Boga do miłości u badanych małżonków jest wysoki, z niewielkimi odchyleniami od rozkładu normalnego.

Rysunek 1. Rozumienie powołania ankietowanych przez Boga do miłości

3.1. PORÓWNANIE MIĘDZY GRUPAMI

W ramach prowadzonej analizy danych przyjęto hipotezę, że wybrane czynniki socjodemograficzne, takie jak: płeć, stosunek do wiary, kompletność rodziny, w której wychowywała się ankietowana osoba, jej wiek i poziom wykształcenia, a także długość stażu małżeńskiego, mogą mieć wpływ na sposób postrzegania powołania przez Boga do miłości. W celu oceny wpływu wymienionych wyżej czynników na wyniki, użyto właściwych testów statystycznych. W wyodrębnionych grupach ocenie poddano także wynik sumaryczny opisujący zakres rozumienia powołania przez Boga do miłości u respondentów.

W celu oceny zależności wysokości osiąganych wyników od płci badanych wykorzystano test statystyczny U Manna-Whitena. Istotnie statystycznie różnice ($p < 0,05$) pomiędzy poziomem akceptacji przez kobiety i mężczyzn zaobserwowano w przypadku 3 stwierdzeń: „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako przyjęcie odpowiedzialności za ukochaną osobę i dzieci w małżeństwie sakramentalnym”, „Rozumiem

swoje powołanie przez Boga do miłości jako okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu” oraz „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie”. W przypadku pozostałych stwierdzeń nie zaobserwowano różnic istotnych statystycznie. Ponadto, analiza wyników sumarycznych nie dowiodła, by poziom rozumienia przez respondentów ich powołania przez Boga do miłości znacząco różnił się ($p = 0,511$), ze względu na płeć. Rezultaty analizy statystycznej przedstawiono w tabeli III.

Tabela III. Rozumienie powołania przez Boga do miłości a płeć respondentów

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako	kobiety		mężczyźni		dM	Z	p
	M	SD	M	SD			
Wynik sumaryczny	75,43	7,13	74,17	8,41	1,27	0,658	0,511
Pytania szczegółowe							
zaproszenie mnie do miłowania Boga	4,58	0,67	4,71	0,46	-0,13	-0,568	0,570
zaufanie i silną więź psychiczną z współmałżonkiem	4,49	0,67	4,46	0,83	0,04	-0,118	0,906
przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,58	1,12	0,38	0,77	0,21	0,500	0,617
moje obdarzanie współmałżonka uczuciem	4,58	0,74	4,63	0,49	-0,04	0,302	0,763
przyjęcie odpowiedzialności za ukochaną osobę i dzieci w małżeństwie sakramentalnym	4,84	0,40	5,00	0,00	-0,16	-1,986	0,047
zaproszenie do bycia rodzicem i wychowania dzieci	4,77	0,69	4,71	0,75	0,06	0,149	0,882
silna więź seksualna z współmałżonkiem	3,70	1,26	3,42	1,28	0,29	1,171	0,242
możliwość bycia szczęśliwym w małżeństwie i rodzinie	4,83	0,44	4,58	0,93	0,24	1,229	0,219
wspólne życie z osobą, którą pokocham, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,90	1,17	1,08	1,32	-0,18	-0,590	0,555
wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	4,53	0,67	4,29	1,16	0,24	0,583	0,560
doświadczanie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	4,40	0,94	4,25	0,94	0,15	0,775	0,439
całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	4,85	0,42	4,88	0,34	-0,02	-0,013	0,989
odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	1,33	1,44	1,71	1,65	-0,38	-0,963	0,335

Tabela III (c.d.). Rozumienie powołania przez Boga do miłości a płeć respondentów

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako	kobiety		mężczyźni		dM	Z	p
	M	SD	M	SD			
przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,88	1,23	1,25	1,48	-0,37	-1,130	0,258
okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	4,81	0,42	4,46	0,72	0,36	2,637	0,008
rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	4,79	0,47	4,42	1,10	0,37	1,995	0,046
wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	4,91	0,28	4,96	0,20	-0,04	-0,714	0,475
moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	4,11	1,20	3,58	1,67	0,53	1,358	0,174

Oznaczenia: M – średnia, SD – odchylenie standardowe; dM – różnice między średnimi, Z – Wynik testu Manna-Whiteya, p – poziom istotności. Pogrubioną czcionką oznaczono wyniki wskazujące na występowanie różnicy istotnej statystycznie między grupami.

W celu oceny zależności wysokości osiągniętych wyników od stosunku badanych do wiary wykorzystano test statystyczny U Manna-Whiteya. W przypadku 4 stwierdzeń użytych w zastosowanym narzędziu diagnostycznym zaobserwowano istotne statystycznie różnice ($p < 0,05$) pomiędzy poziomem akceptacji ich treści przez osoby głęboko wierzące i praktykujące oraz osoby wierzące, ale słabo praktykujące. Zaobserwowane różnice stwierdzono w przypadku stwierdzeń: „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako zaproszenie mnie do miłowania Boga”, „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem”, „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu”, „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie”. W przypadku pozostałych stwierdzeń nie zaobserwowano różnic istotnych statystycznie. Ponadto, analiza wyników sumarycznych nie dowiodła zróżnicowania wyników badań ($p = 0,700$) pomiędzy grupą osób głęboko wierzących i praktykujących oraz grupą osób wierzących, ale słabo praktykujących. Rezultaty analizy statystycznej przedstawiono w tabeli IV.

Tabela IV. Rozumienie powołania do miłości a stosunek respondentów do wiary

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako	GWiP		WSP		dM	Z	p
	M	SD	M	SD			
Wynik sumaryczny	75,08	7,44	76,67	7,54	-1,58	-0,386	0,700
Pytania szczegółowe							
zaproszenie mnie do miłowania Boga	4,63	0,61	4,00	0,82	0,63	1,971	0,049
zaufanie i silną więź psychiczną z współmałżonkiem	4,48	0,72	4,75	0,50	-0,27	-0,702	0,483
przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,50	1,03	1,50	1,29	-1,00	-2,214	0,027
moje obdarzanie współmałżonka uczuciem	4,60	0,68	4,25	0,96	0,35	0,938	0,348
przyjęcie odpowiedzialności za ukochaną osobę i dzieci w małżeństwie sakramentalnym	4,88	0,35	4,75	0,50	0,13	0,835	0,404
zaproszenie do bycia rodzicem i wychowania dzieci	4,74	0,72	5,00	0,00	-0,26	-0,876	0,381
silna więź seksualna z współmałżonkiem	3,62	1,28	4,00	0,82	-0,38	-0,442	0,658
możliwość bycia szczęśliwym w małżeństwie i rodzinie	4,77	0,60	4,75	0,50	0,02	0,358	0,720
wspólne życie z osobą, którą pokocham, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,92	1,20	1,50	1,29	-0,58	-1,131	0,258
wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	4,49	0,82	4,25	0,50	0,24	1,162	0,245
doświadczanie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	4,37	0,95	4,25	0,96	0,12	0,389	0,697
całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	4,85	0,41	5,00	0,00	-0,15	-0,747	0,455
odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	1,41	1,49	1,75	1,71	-0,34	-0,507	0,612
przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,94	1,29	1,50	1,29	-0,56	-1,120	0,263
okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	4,76	0,49	4,00	0,82	0,76	2,634	0,008
rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	4,72	0,68	4,25	0,50	0,47	2,359	0,018
wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	4,93	0,26	4,75	0,50	0,18	1,311	0,190

Tabela IV (c.d.). Rozumienie powołania do miłości a stosunek respondentów do wiary

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako	GWiP		WSP		<i>dM</i>	Z	p
	M	SD	M	SD			
moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	3,96	1,35	4,75	0,50	-0,79	-1,274	0,203

Oznaczenia: M – średnia, SD – odchylenie standardowe; *dM* – różnice między średnimi, Z – Wynik testu Manna-Whiteya, p – poziom istotności. Pogrubioną czcionką oznaczono wyniki wskazujące na występowanie różnicy istotnej statystycznie między grupami.

W celu oceny zależności wysokości osiągniętych wyników od stopnia kompletności rodziny w jakiej wychowywały się ankietowane osoby wykorzystano test statystyczny U Manna-Whitneya. W przypadku 1 stwierdzenia zaobserwowano istotne statystycznie różnice ($p < 0,05$) pomiędzy poziomem akceptacji ich treści przez osoby wychowujące się w rodzinach pełnych i niepełnych. Różnica występuje w przypadku stwierdzenia: „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako zaufanie i silną więź psychiczną ze współmałżonkiem”. W pozostałych stwierdzeniach nie zaobserwowano różnic w wysokości osiągniętych wyników. Ponadto, analiza wyników sumarycznych nie dowiodła by poziomu zrozumienia ankietowanych dla powołania ich przez Boga do miłości znacząco różnił się ($p = 0,904$) ze względu na zmienną rodziny pochodzenia. Rezultaty analizy statystycznej przedstawiono w tabeli V.

Tabela V. Rozumienie do miłości a kompletność rodziny respondentów

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako	w rodzinie pełnej		w rodzinie niepełnej		<i>dM</i>	Z	p
	M	SD	M	SD			
Wynik sumaryczny	75,06	7,65	75,50	6,44	-0,43	0,121	0,904
Pytania szczegółowe							
zaproszenie mnie do miłowania Boga	4,59	0,66	4,68	0,48	-0,09	-0,259	0,796
zaufanie i silną więź psychiczną z współmałżonkiem	4,42	0,74	4,79	0,42	-0,37	-2,013	0,044
przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,57	1,12	0,37	0,60	0,20	-0,021	0,983
moje obdarzanie współmałżonka uczuciem	4,57	0,71	4,68	0,58	-0,11	-0,619	0,536
przyjęcie odpowiedzialności za ukochaną osobę i dzieci w małżeństwie sakramentalnym	4,85	0,39	5,00	0,00	-0,15	-1,713	0,087

Tabela V (c.d.). Rozumienie do miłości a kompletność rodziny respondentów

Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako	w rodzinie pełnej		w rodzinie niepełnej		dM	Z	p
	M	SD	M	SD			
zaproszenie do bycia rodzicem i wychowania dzieci	4,72	0,76	4,89	0,32	-0,17	-0,793	0,428
silna więź seksualna z współmałżonkiem	3,72	1,27	3,26	1,19	0,46	1,769	0,077
możliwość bycia szczęśliwym w małżeństwie i rodzinie	4,73	0,64	4,95	0,23	-0,21	-1,525	0,127
wspólne życie z osobą, którą pokocham, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,99	1,24	0,74	0,99	0,25	0,707	0,480
wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	4,44	0,86	4,63	0,50	-0,19	-0,544	0,586
doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	4,37	0,96	4,32	0,89	0,06	0,491	0,624
całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	4,83	0,44	5,00	0,00	-0,17	-1,793	0,073
odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	1,50	1,55	1,05	1,13	0,45	1,003	0,316
przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,93	1,24	1,11	1,52	-0,18	-0,283	0,777
okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	4,73	0,50	4,74	0,65	0,00	-0,592	0,554
rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	4,70	0,70	4,74	0,56	-0,04	-0,159	0,873
wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	4,93	0,26	4,89	0,32	0,04	0,516	0,606
moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	3,97	1,31	4,11	1,45	-0,14	-0,852	0,394

Oznaczenia: M – średnia, SD – odchylenie standardowe; dM – różnice między średnimi, Z – Wynik testu Manna-Whitney'a, p – poziom istotności. Pogrubioną czcionką oznaczono wyniki wskazujące na występowanie różnicy istotnej statystycznie między grupami.

W celu oceny zależności wysokości osiąganych wyników od długości stażu małżeńskiego wykorzystano test korelacji rang Spearmana. W przypadku 1 stwierdzenia stwierdzono istotną korelację ($p < 0,05$). Zaobserwowany związek widoczny jest w stwierdzeniu: „Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś”. Współczynnik korelacji R przyjmował w opisanym przypadku wartość dodatnią, co oznacza związek o wprost

proporcjonalnym charakterze pomiędzy obiema zmiennymi. Oznacza to, że im wyższy jest staż małżonków, tym częściej rozumieli oni swoje powołanie przez Boga do miłości jako pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś. W przypadku pozostałych twierdzeń nie zaobserwowano podobnych zależności. Ponadto, analiza wyników sumarycznych nie dowiodła znaczących korelacji ($p=0,450$) pomiędzy rozumieniem powołania przez Boga do miłości przez respondentów a ich stażem małżeńskim. Rezultaty analizy statystycznej w przywołanym powyżej zakresie przedstawiono w tabeli VI.

Tabela VI. Rozumienie powołania do miłości a długość stażu małżeńskiego respondentów

Para zmiennych – Staż związku vs.	R	t(N-2)	p
Rozumiem swoje powołanie przez Boga do miłości jako – wynik sumaryczny	0,08	0,76	0,45
Pytania szczegółowe			
zaproszenie mnie do miłowania Boga	0,10	1,04	0,30
zaufanie i silną więź psychiczną z współmałżonkiem	0,11	1,17	0,24
przeżywanie więzi seksualnej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	0,14	1,45	0,15
moje obdarzanie współmałżonka uczuciem	0,16	1,66	0,10
przyjęcie odpowiedzialności za ukochaną osobę i dzieci w małżeństwie sakramentalnym	-0,01	-0,05	0,96
zaproszenie do bycia rodzicem i wychowania dzieci	-0,04	-0,43	0,67
silna więź seksualna z współmałżonkiem	0,14	1,46	0,15
możliwość bycia szczęśliwym w małżeństwie i rodzinie	-0,02	-0,17	0,86
wspólne życie z osobą, którą pokocham, niekoniecznie z współmałżonkiem	-0,07	-0,71	0,48
wielkoduszna troska o dobro współmałżonka	0,05	0,53	0,60
doświadczenie wzajemności uczuciowej w małżeństwie	0,07	0,69	0,49
całkowite zawierzenie i zaufanie Bogu w małżeństwie sakramentalnym	-0,03	-0,27	0,79
odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym	-0,08	-0,86	0,39
przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem	-0,19	-1,98	0,05

Tabela VI (c.d.). Rozumienie powołania do miłości a długość stażu małżeńskiego respondentów

Para zmiennych – Staż związku vs.	R	t(N-2)	p
okazywanie szacunku i pomocy ludziom, których spotykam w życiu	0,06	0,66	0,51
rodzaj misji duchowej, powierzonej mi przez Boga w mojej rodzinie	0,14	1,42	0,16
wielki dar Boga, który stworzył mnie z miłości i do miłości	-0,09	-0,87	0,39
moje pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś	0,21	2,21	0,03

Oznaczenia: R – współczynnik korelacji między zmiennymi, t(N-2) – Wynik testu rang Spearmana, p – poziom istotności, wskaźnika korelacji

4. WNIOSKI PASTORALNE

Z przeprowadzonych badań wynika, że bardzo wysoki odsetek badanych małżonków ze „Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca” rozumie swoje powołanie do miłości w perspektywie religijnej, zgodnie z nauczaniem Kościoła. Może to wskazywać, że dotychczasowa formacja religijna oraz aktualna skutecznie pomagają małżonkom rozumieć swoje powołanie do miłości. Może z tego wynikać, że we wspólnocie poświęca się odpowiedni czas na formację, pojawia się towarzyszenie animatorów, dążenie do zrozumienia, kompetencja i wysiłek wkładany dla dobra bliźniego²⁸.

Zastanawia jednak wynik mówiący, że tylko 59,0% badanych małżonków rozumie swoje powołanie do miłości jako silną więź seksualną ze współmałżonkiem. Może to wskazywać na zjawisko zauważone wcześniej w badaniach narzeczonych przeprowadzonych przez J. Goleń, gdzie 70,0% spośród nich wyraźnie pragnęło budować więź małżeńską przez współżycie małżeńskie. Natomiast 56,5% nie doceniało dążenia do małżeństwa, aby w nim zaspokajać swoje potrzeby seksualne. Wydaje się, że wśród małżonków taka postawa wobec seksualności może być przejawem separowania intymnych dążeń małżeńskich, od pozostałych wymiarów więzi, albo też ujawniać kulturowo ukształtowane trudności z mówieniem

²⁸ J. Goleń, *The renewal of pastoral care of the family In the light of the apostolic exhortation Amoris laetitia*, „Roczniki Teologiczne” LXIV (2017) z. 6, s. 98–99.

na ten temat (pruderię)²⁹. Takie podejście do współżycia małżeńskiego kontrastuje z nauczaniem papieskim, gdzie akt małżeński ukazany jest jako doświadczenie „mystycznej obecności zmartwychwstałego Pana”³⁰. Wskazuje to na pilną potrzebę pozytywnego ukazywania sensu i roli współżycia małżeńskiego.

Zastanawia to, że 11,5% badanych małżonków pojmuje swoje powołanie do miłości jako odpowiedzialność za ukochaną osobę i dzieci, niekoniecznie w małżeństwie sakramentalnym, a 5,7% rozumie je jako przeżywanie głębokiej więzi uczuciowej z ukochaną osobą przeciwnej płci, niekoniecznie z współmałżonkiem. Refleksję pastoralną budzi szczególnie przynależność tychże małżonków do wspólnoty religijnej. Wskazuje to na potrzebę pogłębionej formacji narzeczonych i małżonków do rozumienia roli sakramentu małżeństwa oraz miłości i wierności małżeńskiej, zwłaszcza mężczyzn oraz osób wierzących, słabo praktykujących. Bez wątpienia współczesne towarzyszenie rodzinie wymaga wzmożonego zainteresowania i wysiłku Kościoła, pastoralnego nawrócenia i odpowiedniej formacji prowadzących, a także cierpliwości i wytrwałości w ich realizacji³¹.

Szeroko pojęte rozumienie powołania do miłości nie jest bezpośrednio powiązane z stażem małżeńskim. Natomiast rozumienie powołania do miłości jako pragnienie bycia bezinteresownie kochanym przez kogoś wzrasta wprost proporcjonalnie do wspólnego stażu. Być może z czasem małżonkowie coraz bardziej rozumieją w ten sposób miłość małżeńską. Oznacza to, że realizacja miłości małżeńskiej wymaga czasu oraz cierpliwej troski o wzajemną więź oraz dojrzewanie miłości. W kontekście nasilania się zjawiska rozpadu małżeństw, zadanie to wydaje się pilne³². Z tego względu duszpasterstwo rodzin powinno stawać się coraz bardziej „duszpasterstwem więzi”³³.

²⁹ Por. J. Goleń, *Motywy*, s. 154–155, 332–333.

³⁰ Franciszek, *Amoris*, nr 317.

³¹ J. Goleń, *The Challenges of Accompanying Families in Light of the Apostolic Exhortation Amoris Laetitia*, „Rocznik Teologii Katolickiej” XVII/1 (2018), s. 104–105.

³² Tamże, s. 107.

³³ Franciszek, *Amoris*, nr 211.

BIBLIOGRAFIA

- Benedykt XVI, Encyklika *Deus Caritas Est*, 25.01.2006, Poznań, 2006.
- Fidalgo A.G., *Rzeczywistość miłości jako fundament małżeństwa i rodziny*, w: *Amoris laetitia jako ewangelia miłości i droga do przebycia*, red. G. del Missier, A. G. Fidalgo, tłum. J. Serafin, Kraków 2019, s. 61–84.
- Franciszek, Posynodalna adhortacja apostolska *Amoris laetitia*, 19.03.2016, Wrocław 2016.
- Goleń J., *Kierownictwo duchowe małżonków*, w: *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna*, red. J. Goleń, R. Kamiński, G. Pyżlak, Lublin 2013, s. 407–418
- Goleń J., *Motywy zawarcia małżeństwa sakramentalnego. Studium z duszpasterstwa rodzin w świetle badań narzeczonych*, Lublin 2013.
- Goleń J., *The Challenges of Accompanying Families in Light of the Apostolic Exhortation Amoris Laetitia*, „Rocznik Teologii Katolickiej” t. XVII/1, 2018, s. 103–117. (DOI: 10.15290/rtk.2018.17.1.07).
- Goleń J., *The renewal of pastoral care of the family In the light of the apostolic exhortation Amoris laetitia*, „Roczniki Teologiczne” t. LXIV, z. 6, 2017, s. 95–114. (DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rt.2017>).
- Grzeškowiak J., *Misterium małżeństwa. Sakrament małżeństwa jako symbol przymierza Boga z Ludźmi*, Poznań 1993, s. 95–100.
- Jan Paweł II. *List do Rodzin Ojca Świętego Jana Pawła II*, 02.02.1994, Wrocław 1998.
- Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Familiaris consortio*, 22.11.1981, Wrocław 1981.
- Jan Paweł II, Encyklika *Evangelium vitae*, 25.03.1995, Warszawa 1998.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 2002.
- Nagórny J., *Wierność – nie tylko małżeńska*, w: *Miłość, wierność i uczciwość małżeńska. Przesłanie moralne Kościoła*, red. K. Jeżyńska, T. Zadykiewicz, Lublin 2006, s. 125–163.
- Pérez-Soba J. J., *La pastorale familiare. Tra programmazioni pastorali e generazione di una Vita*, Siena 2013, s. 115–138.
- Pokrywka M., *Prawość Serca. Wokół uczciwości małżeńskiej*, w: *Miłość, wierność i uczciwość małżeńska. Przesłanie moralne Kościoła*, red. K. Jeżyńska, T. Zadykiewicz, Lublin 2006, s. 87–104.
- Sarmiento A., *Powołanie do świętości i małżeństwa*, w: *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich. Sakrament. O Jana Pawła II teologii ciała*, red. T. Styczeń, Lublin 1998, s. 277–287.
- Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, 21.11.1964, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, tekst polski, Poznań 2002, s. 104–166.
- Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, 07.12.1965, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, tekst polski, Poznań 2002, s. 537–619.

- Wieczorek W., *Sakramentalność małżeństwa*, w: *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna*, red. J. Goleń, R. Kamiński, G. Pyżlak, Lublin 2013, s. 90–105.
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność. Człowiek i moralność I*, red. T. Styczeń, J.W. Gałkowski, A. Rodziński, A. Szostek, Lublin 2001, s. 219–233.